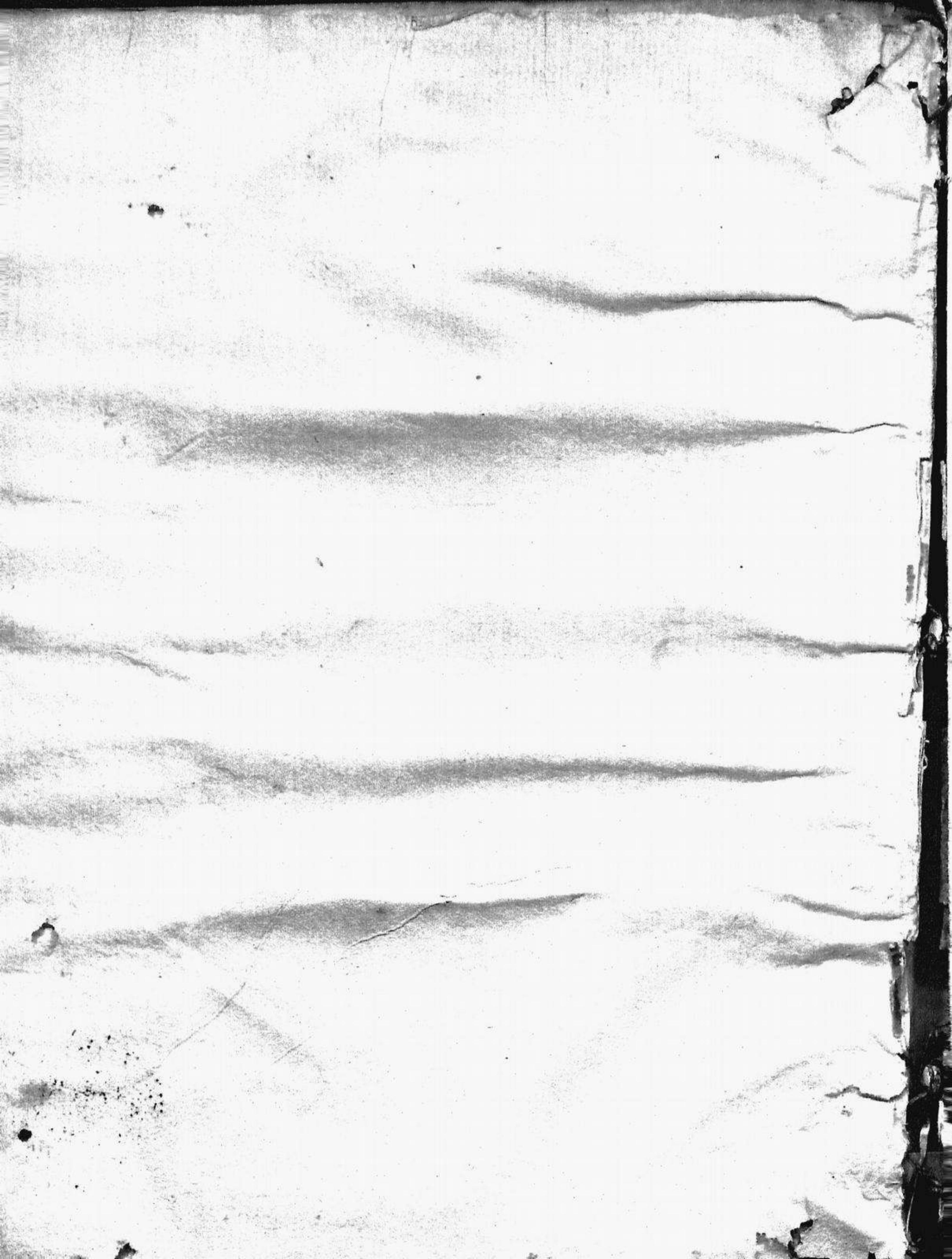

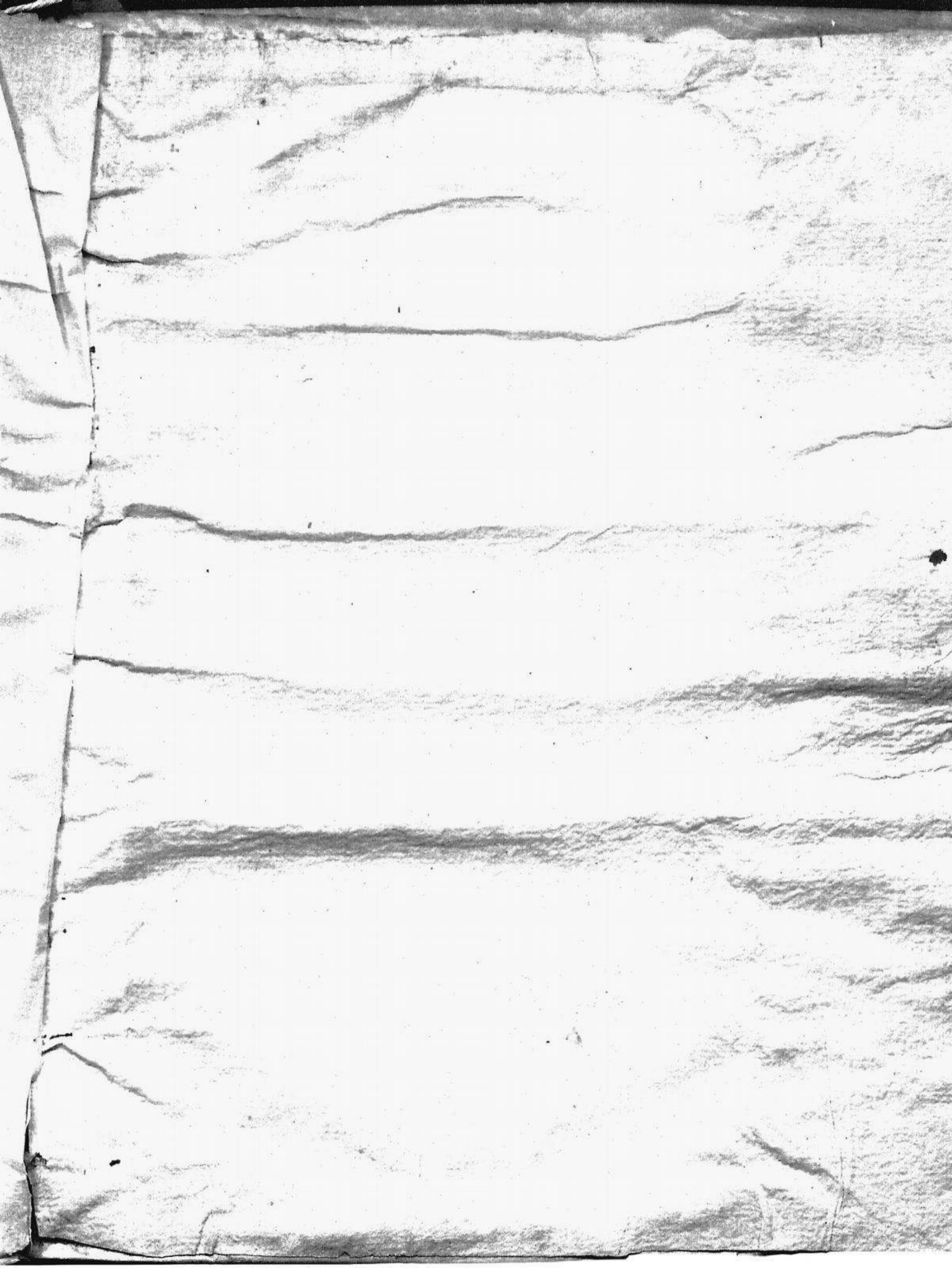
81113

July 14

D. 27
C. 2

mus ma-	19
tibus, ill-	
inde, fa-	
crassa i-	
qualitat-	18
65.	
laborat-	
ritur? A-	
subeun-	
vafa qu-	17
bram p-	
tollunt-	
predo-	
66. C-	
membri-	16
one in-	
ti diger-	
gram n-	
nascitu-	
oculo i-	15
modo	
dinem	
67.	
pulsus?	14
cfo nat-	
calore	
uitatis	
tem, n-	13

ATA

39

rassis constantem par-
tis, tenuem effici: pro-
nis momento, quod è
ndo, priorem exuerit
sit, è salsa dulcem fieri.
ammatione oculorum
cuiusdam sensus obo-
peruentu superiorem
tudo nascitur. An quia
nullo ordine palpe-
rum quodammodo at-
ione salebrosa illa af-

do oboritur? An quia
nenter quasi ex adusti-
alore, qui ex imo discu-
repletionem atque ex-
citationem, inhibito: ea
qui secundum naturam
xarefacti, & quodam-
rem retorridi, lippitu-

in febrentibus alteratur
itus innatus, quum reli-
ro statu, redundat, & à
tur tenuatürque, ac le-
tam acquirit celerita-
, sed & ipsi respiratio-

ni

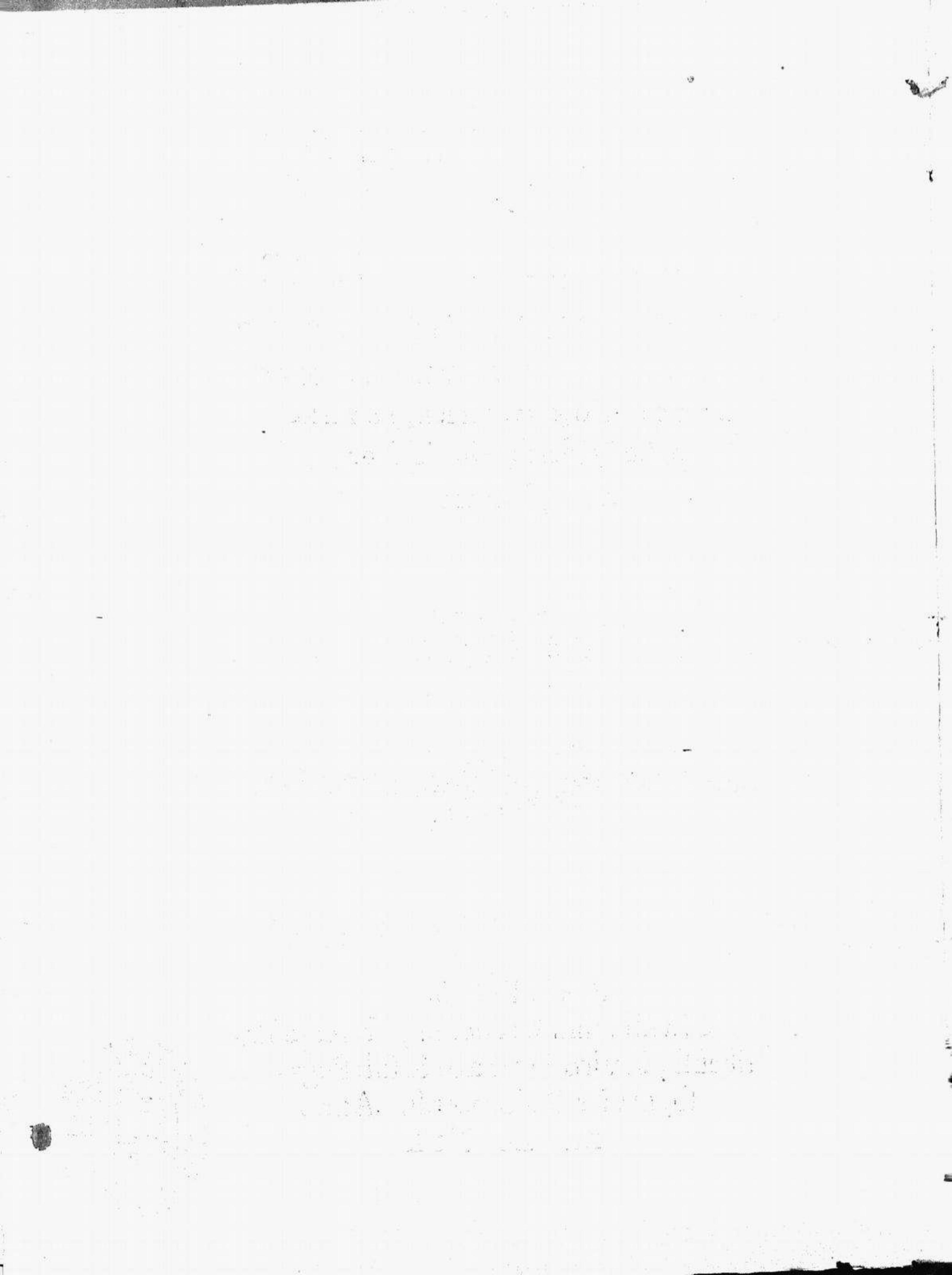
CASSII MEDIC
ci de animalibus me-
DICAE QVAESTIONES ET
PROBLEMATA, QVAE HACTENVS
LVCEM NON VIDERE, INTER-
prete Hadriano Iunio Hor-
nano, Medico.

P A R I S I I S.

Apud Christianum Wechelum, sub scuto Ba-
siliensi, in vico Jacobæo: & sub Pega-
so, in vico Bellouacensi. Anno
M. D. XLI.

3

Ornatissimo viro, REIQ VE MEDICAE DOCTO- RI CELEBERRIMO, CORNELIO RHEM- mio, olim Comitis Hochstratani Medico, pri- mariæ Traiecten. ecclesiæ Canonico, Hadrianus Iunius, Medicus, S. P. D.

Vum superioribus diebus à me Latij
donatum iure, Cassium Medicorū Pro-
blematum scriptorem, prælo tradere
statuisse, vir clariss. cœpi mecum ani-
mo agitare, quem opellæ nostræ patro-
num ac defensorem contra dētatos vi-
tilitigorum quorūdam morsus para-
re deberem potissimum: hīc tu mihi
imprimis occurristi, cui nostri ingenij primitias, gratæ anti-
quitatis exemplo, offerrem: idque multis nominibus: tū quia
optimo iure ritēq; Medicum Medico dedicandum existima-
rem: tum vt meam in demerendo te(qui à parētis mei clariss.
tui à puero nuncupatione fratris, morte, alter quasi parens es
relictus) diligentiam probarem testatāmque facerem: tum vel
maxime, quod te cum primis istarum rerum cognitione capi
perspectum haberem, vt qui nunquam non lectites, dignum,
quod in memoriæ alueos compingatur: sémper eruditas dis-
sertationes & colloquia misceas: vt nec mensa doctis condi-
mentis careat, víxque dilabatur absque lectionis fructu quod
sacris impēditur tempus: imò vbique genuinis suis animum
exaties opibus: ita vt nihil prorsus tibi cum vulgo diuitū in-
doctorum (quos rectē olim Diogenes aureo onustas vellere
pecudes vocitabat) commune esse patiaris: hinc adeò factum
est, vt Principibus viris semper placueris: illis te ceu minimè
ambiguum in re Medica oraculum, salutisque suæ columen,
yndiquaque accersentibus: nemo non te salutaria medicamē-

a ij torum

torum seminā passim, Triptolemi in morem, spargere prædicet: omnes te ament, colant, prosequantur, & veluti præsens numen suspiciant. Sed quid tuarum laudum præconium per texere vltra pergo: quin potius AEgyptiorum sacrificorū morem imitari studeo, qui deos suos inarticulata voce colere solebant, quō plurima cupienteis sese potentia destitui significalent. Porro quoniam libri titulus præfert inscriptionē Problematum, vt paucula de eorum ratione attexere non abs re fuerit fortasse, ita eruditis tuis illa auribus appendi, non graduatè, spero, feres. Problemata vocant Græci, quæ in medium proponuntur, vt in disquisitionem veniant, & ad calculos videntur, omnia: idque dupli fine, vt aut doceat quippiam, aut construant: quod in Mathematicis præcipue fit. Definiuit olim Mechanicus Carpus, testante Proclo, tantum inter Problema & Theorema discriminis, vt illud simplicem & illaboratam præferre propositionem dicceret: hoc operosam, solidam, atque exacto iudicio & scientifico compertam exploratamque. Habet autem tres ferè potissimas partes Problema: vt quod in quæstionis controuerfiam venit, primo loco proponat: deinceps illud rationibus argumentisque conuincat, & velut oboculo exhibeat: postremò quod demonstratione assertum est, conflet atque adeò coagmentet. Occurrit interdùm (quemadmodùm attente legenti non hunc modò, sed & Aristotelis & Aphrodisæ eiusdem argumēti libros, patet) vt ex demonstratione comprobatis, obiter etiam aliud Theorema colligas, & quasi lucro apponas: $\tau\sigma\pi\sigma\mu\alpha$ Græci appellant, quasi dicas, lucrum $\eta\varphi\jmath\epsilon\rho\mu\alpha\omega\rho$, siue accessorium compendium: quidam è nostris Corollarium vocarunt. Porro vtūtū ferè autores in hoc tradendi genere, dupli lemma, quæ ad demonstrandam rē propositam assumuntur, via: quæ aut rationi consentaneis, ac scientificis ($\varepsilon\tau\pi\kappa\mu\alpha\omega\rho$ illi vocant) demonstrationibus comprobant, aut probabilibus in dubia causa persuadent. Sed hæc de problematum ratione in præsens sufficient. Quis autem hic scriptor fuerit, quóve temporum tractu vixerit, nihil evidet, vt ingenuè fatetur, compertum habeo. Memorat Suidas Longinum cognimento Casis, magni illius Porphyrii præceptorem, qui quæstiones & problemata Homerica scripserit. Citatur & quidam

quidam Medicinæ scriptor Cassius Calpitanus. Vter vero huius sit autor libri, an aliis quispiam: & an is quem Galenus libro nono de composit medicam. secundum locos allegat, nec semel hippiatrica: malim dubium silentio transfire, q̄ temerē assuerando ineptiē notam iucurrere. Certè quisquis tādem sit, vt non infimæ in re Medica classis, ita lectione nō perfunctoria, sed səpiùs iterata dignissimus est, adderē & æquali, cum veterum multis, nominis autoritate, ni aliorum cēfuræ præiudiciū dictare primus formidarem: nihil enim hīc ferē legas, quod non medicam artem ē professo sapiat. Quantum vero negocii nobis hic libellus confecerit, facile iudicabit, qui æqua censura nostram cum Grēcis versionem legendō coniungeret: deprehendet enim quām multis locis mutilus, q̄ plārisque mendis fuerit deformatus autor, vt diuinationi interdum potior dandus fuerit locus. Interim quamuis in vertendo me Ligurinīs Mōmis satisfacturum non confidam: saltem nostrum qualēcunque laboris & fidei apparatus, literatioribus, quibus ad Critolai libram syncerior eruditio expensa fuerit, non omnino improbatum iri spero. Tu itaque vir cordatis, benigna fronte à nobis hunc libellum excipito, mo le quidem exiguum, frugis vero non vulgaris: genio licet dignum tuo, vix tamen illustri tuæ dignitatis gradu, vtpote cui maiora debeantur. Interim tamen legimus frugalem pauperculæ Hecales cœnulam non aspernatum fuisse Thesea. Huius exemplo herois, vir integerrime, similiter tu facito, & opellam nostram æqui bonique consulito. Vale feliciter, & me, quod facis, amare pergitto. Lutetiae Parrhisiorum.

a iiij

Ad lectorem Hexast.

Quæ Natura parens occultis symbola causis
Implicituit, nulli peruria mente satis:
Cassius hæc dextro genio dissoluit, ut æquè
Non Sphyngis nodos OEdipus Ogygiæ.
Quisquis es, exiguū lege opus, memor ut sua
Iaspis
Commendet vis: non, pondus iniqua trahēs.

Cafsiī medici pro-
BLEMATA, INTERPRE-
prete Hadriano Junio Hornano!

Vr rotunda ulcera difficultius
cæteris coalescant? Herophili
sectatores ex demonstratio-
nis geometricæ assertione, cau-
sam reddere conantur istam.

Quòd & si circulares hulcerū
figuræ exilem describere videantur ambitum,
non tamen sint reuerâ tales, sed maius quām
apparet, occupent spaciū. Constat autem quò
grandiora ea sunt, hòc longius inducendæ ci-
catrici tempus flagitare. Consentaneum proin-
dē est, huiusmodi hulcera, quamuis in speciem
exigua, agrè curationem admittere. Rei tamē
veritas secùs habet: imò maiora ea ipsa sunt cer-
tō. Atque adeò illorum rationem quadātenūs
euertit Asclepiades, quum prodidit, citiùs cica-
tricem inductum iri, si rotundi hulceris labra,
affineisque partes diffindas, ita vt è sectione il-
la, maior reddatur hulceris regiō. Quod è dia-
metro Herophili scito repugnat. Si nanc̄ hul-
ceris magnitudo, secundum illius præscriptum
agræ curationis est causa: consequens fuerat,

data

data eadem magnitudine, accedente deinceps
ē sectione & altera, multō etiam difficilius cu-
rationis opem succedere. Reddit rationē hanc
Asclepiades: ait enim qualibet in re quasi con-
genitum ac coalitum esse motū: motū au-
tem vehementem ex ipsis rerum principiis or-
tum habere (principia vocando eius quod mo-
uetur meditullium). Ad hanc rem clariūs asse-
rendam, exempli vice, fluuiorum, ignisque mo-
tus adducit: quorum vti medio loco potior ve-
hementiōr que motus ingruit, ita & hulceribus
ratio eadem haud abs re competit. Quæ ver-
ba id ferè sonant: Quandoquidem mouean-
tur rapidius flumina, quā vndantior est alueus,
id autem mediæ illorum plagæ tribui indubi-
tatum est, huc se nimirum omni aquæ vi agge-
rente: eademq; ratio à flamma ignis aliena non
sit: hæc enim media sui parte agitatur æstuani-
tiūs, ita vt illic loci identidem magno exultet
impetu: hanc ob causam, quum rotunda vlcera
in vnum quasi sint compacta, & vndiquaque
intra medium ceu circino descripta, fit vt ve-
hementiori infestentur motu. Accidit porrò
motus, quum coagmentatæ quæpiam moles na-
turæ ductu per meatuum angustias viam affe-
ctantes prorumpunt: qua violenta eruptione,
cicatricis oblitus inhibetur. His ita occurren-
dum: Sive hemens ista corpusculorum conglo-
bato-

batorum moles in causa sit, quò minùs obducta coēant hulcera, certè id in vigore etatis cōstitutis, potissimum visuvenire par erat: ac proptereà hos ipsos tali hulcerum genere capi debere: in his etenim vt magna huiusmodi coagmentorum est vis, ita vel citissimè etiam agitantur: contrà in senio defectis, vt sunt pauca, ita & ignauo lentóque motus tractu vibrantur, & tamen in vniuersum huiusmodi istis hulcera, incurabiliora sunt. Pronunciandum igitur, quæ figura in angulos quodammodo fracta constant, hulcera, citius cicatricem ea de causa ducere, quoniam tanæ partes sibi mutuo viciniores sunt, quæ potissimum angulo (vt ita dicam) committuntur: alioqui non è quavis occasione cicatricis inductionem admittūt. Posfis huius rei documentum inde accipere, quòd minori negocio curētur hulcera, quæ oras, vt non procul diductas, ita in speciem sanas, affeetas tamen, habent: nam in rotundis integræ partes ex æquo vndiquaque distant, plus affatim, quām in angulari figura. Quemadmodū in circulo si statuamus paruo ab eo interuallo puncta, rectaque linea protracta ea coniungamus: idémque in altero (verbi gratia) triquetro faciamus, deinde pusillo ab angulo interstitii discrimine ea similiter vniamus: inueniemus linéam in circulo consertam, maiorem esse. Iti-

b dem

dem res habet tum in rotundis, tum in non talibus hulceribus, prout diximus. Idcirco in iis quæ angulari constituuntur figura, facilis fit cicatricis inductio: quandoquidem minùs à se multò dissident integræ partes: ac hulceri ad uitatem reducendo conferunt non parum: quò fit, vt in vniuersum ab extremis cicatrix obducere se incipiat, quoniam à vicinis partibus integris opem acquirit: Contrà in rotundis ob e- quale vndique in columnum à se inuicem partium dissidium, & ob ademptam illis fouendæ cicatricis occasionem, haud facile cicatrix inducitur.

2. Cur supremæ corporis sedes, ad Nomas, hoc est, depascentia hulceræ sint oportunæ: similiter & concavæ? An quia Nome putrefactio est quædam, & sensus interitus atque extincio? Supremæ autem partes ob alimenti penuriam calore facile destituuntur, ita vt hac de causa sensus ablationem incurvant: Concauæ verò ob humidæ in ipsis materiæ affluentem copiam, cuius occasione putredine corripiuntur.

3. Cur hulceribus sanari, vt inflammationibus discuti minuīque incipiētibus, pruritus creantur? Respondendum, quod familiaris succus potiores tunc obtinet: quod cùm fit, alienū ex imo exigit & exterminat. Porro autem natura

tura, quum loco cedit quod hostile illi est & alienum, quosdam voluptatis igniculos sentit.

4. Cur hydropicus, humore abundans copioso, siti tamen afficitur? Dicemus hanc potus appetentiam in illis nasci, quoniam humidi naturalis, non aduentitii atque à natura alieni, quale ipsis cū primis adest, torquentur desiderio. Extinguitur autē ea appetitio, apposito, quod ē natura est, humido. An quoniam naturale humidum haud in debitos distribuitur meatus, ac conceptacula, sed toras propellitur atque exudat: quo fit, vt haud secus ac si non biberint, siti semper affligantur.

5. Quamobrem non sitibundis, in balnei ingressu, sitis obuenit, & vice versa, quos sitis habet, ab ea liberantur? Quia siccitate oritur sitis. Proinde si balneo sitibundi indulgeamus, corpus ratione vitalis facultatis, qua præditum est, humorē ipsum per superficiarios cuticula-reisve meatus ad se trahit, quo contingit penetralia intima, ē quibus potissimum procedit sitis, humefieri. At verò balneo indulgentibus, quos non molestat sitis, his qui in corpore est humor, per sudorem promanat: eō quod aliam humiditatem occupare, sibiique adsciscere nequeant.

6. Cur ē iocinore, liene, pulmonibūsve laborantes, in locum affectum minus difficulter

decumbūt, quum oportuerit, quâ locus affectus premitur, dolorem incrudescere? Dicendum q̄ si in contrarium latus fiat decubitus, quædam veluti pensilis oneris moles relinquitur: at dum locus patiens ita suspenditur, maior certè sentiatur cruciatus.

7. Quam ob causam in accessionibus in universum ferè extrem a frigore capiūtur? Quia humores eò confluunt, vbi motus extat initiū: id autem in mediis viscerum penetralibus consistit. Consentaneum est igitur, dum illò è qualibet corporis regione regurgitat humor, vt suo etiam priuentur extrema, qui ad medium ceu centrum se referat, eāq; iam spoliata, succīq; indiga, necessariò frigore corripiuntur.

8. Voluptas quasi dissolutio & corporis remissio est, id quod sensus ipse attestatur quodammodo. Quòd etiam somnus voluptatem pariat, nihil certius: nam eius quoque fidem facit experientia: nec non & poëta, qui sæpenerò prædulcem eum nuncupat, quasi dicas voluptatis ministrum. Si itaque voluptas corpus resoluit, eāmque & somnus parit, quin potius hunc remittere, quām, que Methodicorum est opinio, constipare, dictitamus? Adde quòd quæ scaphâ fit agitatio, corpus resoluit, vnde et vicissitudinaria eius vibratione in somnū proni cum voluptate quadam ferimur: hinc colligere

Nādūmōs
v̄w̄θ̄.

ligere est, remittere magis & relaxare somnū, quām inhibere & restringere. An huic ita occurrendum, quòd non prorsus somni accidens sit voluptas: sed quòd irruente somno hanc ob causam illa oboriatur, quoniam corpus eius beneficio in pristinum restituit statum, recedente nimirum defatigatione, ex operis diurnis vigilæ tempore nata. Porrò quòd non prorsus ob corporum laxationem pariatur voluptas, hinc discere est, sicutim è siccitate oriri: siccitatem verò adstrictionem inducere, constat. Iam sitibū di si quandò frigidam exorbeamus, voluptate mira toti perfundimur, interim tamen præcedens constipatio è frigidæ commercio incrementum acceperit. Quemadmodùm verò gelidam non dicimus relaxare, eò quòd voluptatem corporibus accersat, ita nec somnum idem dicemus factitare, propterea à quòd voluptatis sit author. Voluptas namq; creatur ob dictā à nobis paulò antè causam. Quæ autem scaphâ fieri dicta fuit agitatio, ut discutiendis crassioribus partibus, ita sensus autori spiritui coagmētando cōpingendōque potest esse accomoda, nimirūm turbando spiritum & contrahēdo, dum reliqui humores à motu cessant: eò verò in vnum contracto, somnus oboriri solet. Nec mirandum est, si vna eadēmq; agitatio, & corpus discutiendo inaniat, & constringat sen-

sificum spiritū, vti diximus. Quemadmodum enim corpori affusa calida, illud excitat: igni, extinguit: perinde & agitatio illa superior, contraria potest efficere, cuius generis & efficaciam nō pauca reperias contraria.

9. Qua de causa in capitis vulneribus ubi eō usque descenderit vulnus, vt cerebrum ambiens membrana læsa sit, partesque sauciæ iam integræ cogantur, atq; ad cicatricis inductionem perueniant, tum plastrumq; conuulsio obuenire soleat, ex qua mortem illi incurunt? Referenda causa ad naturalem cerebri palpitationem concussionemq;, qua contingit membranam ossibus circūpositis (vnde exempta fragmēta sunt) affrictu illidi, allisamq; exulcerari: proinde facta iam exulceratione & sordes ducente, quū collecta illa ex hulceratione materia difflari digerīq; nequeat, propterea quod carne iā obductæ sint superiores partes, simulque quoniā densior sit, q; que transmittere possit, cicatrix: materiam illam exulcerationis via collectam, in principes cerebri regiones cōcedere, eāsq; ita comprimere, vt & spasmus cōsequatur, nimirūm prohibita materia transpiratione, ob cicatricis è carne à natura aliena concretæ duritiem.

10. Passim hoc obseruatum est, inter vulnera capitis, quorum altitudinem cranii perfo-

perforatione metimur , ea plurimum minari periculi , quæ vertici , quæque syncipiti infliguntur : ex hisce tamen quæ ad cicatricem perduci contingit , facilius curari iis quæ in occipite extant. Dicemus synciput que pars capitis cæteris præstat , perexilem habere subiectam membranam , vnde plus hinc esse periculi probabile est . Quòd autem vulnera ibi loci inficta , vbi ad cicatricis inductionem deuenire possunt , minori negotio curentur , fit quia principes partes præsentius auxilium subministrant. Quæ verò in occipite extant , vt minùs portendunt discriminis , ob membranam , quā habet substratam , carnulentam : ita difficilius curationem admittunt , tū quòd concordi illo partium subsidio careant , tum quòd rei venereæ usus ea loca magis exucca reddiderit.

ii. Obseruatum est & illud , in eius generis vulneribus capiti illatis , si sponte venter deicitur , morte succedere : sin ratione , salutis portendi spem . Nam sponte sua solitus alius , quoniam affectus ratione è capite subsistentiæ suæ originem trahit , periculum intentat , ut pote affectui succurrēt bente natura . Sin diatæ ratione alius humecta mollescat , tenuiori redditam materia , inferiusque concedente , capitis partes inquietatæ permanent : quòd fit , vt dum nulla gravedine accumbente tentantur , curatio facilis succe-

succedat.

12. Quamobrem è prunarum ardenti strue exurgens æstus, caput prorsùs grauedine ferit: è lignis non itidem? Quoniam qui à prunis spargitur æstus, vi calorifica coarctat obturandumque constringit: at alter è lignis, habet & madoris nonnihil, cuius indicium facit fumus ipse, liquido humoris in lignis contenti argumentum prodens. Porrò carbones in vini pauxillo haud abs re fuerit extinguere, quo aboleatur omnis ex iis noxæ causa.

13. Cur potissimum pescatores & id genus homines in mari agentes, vnguibus (pterygia vocant Græci) infestantur: quamuis verò & aliis hominibus id mali nascatur, redundat tamen plerunque in rei nauticæ deditis? Dicendum bina esse pterygiorum genera: fiunt enim partim dū caro naturaliter oculi angulo subiecta, porrigitur latius, atque incrementum accipit: partim quum tenuis illa oculoque circūtensa membranula in callosum tuber excrescit intumescitq; ea porrò in homine ægrè visu percipitur, ob prænimiam tenuitatem: at in animatibus cæteris potissimeq; agnis, conspicua est, utpote crassior quam in homine. Hæc igitur marinorum vaporum, mordacitate sua offendentium, occasione, exeditur, roditur, & in calli duritiem cum inflammatione degenerat,

ita

ita ut hac ratione vnguis concretus producatur. Non ignoramus tamen pterygiorum vnu genus, adhærescere appendicis more, alterum quasi connatum coalitumq; esse.

14. Cur alterius tantum oculi affectus magis irritet? An quia quum alter oculorum integer secundum naturam se habeat, moueatque, naturali ductu & eger mouetur: originem etenim ex vna eademq; basi deducunt. Hinc fit, ut ægrum oculum concors motus exasperet: affecto siquidem membro ex usu est imprimis quiescere. Sin vterque eodem labore tempore, tolerabilius fit malum: simul enim quietem, agunt ambo, nec exacerbatur: itaq; è quiete velocior succedit sanitatis adeptio.

15. Quam ob causam lippientibus nonnullis febris si succedat, lippitudinem soluit: non nullis, non hoc modo non prestat, vt etiam omnifariam conciliet cæcitatem: quæ igitur est causa, vt vni opem, alteri oculi perniciem adferat? Quia febris superuenit ratione quadâ & ex exemplo μετασυμπίσεως: quare si intra mediocritatem consistat febris, ita ut & quæ ex ea proficiat, scitur, μετασύμποσις, moderata sit: emolumentū sequitur ferè. Sin cum vehementi impressione febris inuadat, vt motus quoque eius sit vehementior, extremum sequitur nocumétum. Dicat etiam quispiam febrim & exiccandi natura

c esse

esse præditam, & infarciendi artubus superflu-
itates: illud comprobarit è siti, quæ febrienteis
corripit: huius argumentum fuerit, quòd mem-
bra quæpiam ob febris superuentum exremē-
tis scateant. Iam quòd lippitudinem sanet fe-
bris, est, quoniam suam arefaciendo vim ista exe-
rat, dum fluxum exiccat obortum: Eadē si no-
xam creat, infarciendo id agit planè, tum quia
loca affecta fluxibus excipiundis sunt procli-
uora: tum quia hosce affluxus ingestos in ar-
tubus, confirmat febris & agglutinat: atque ita
ex multo humorum decubitu obfirmatione q̄
cæcitas nascitur.

16. Cur æstate potius oriatur lippitudo, q̄
reliquis anni temporibus, quum tamen ea sicca
sit & calida. Par nanque erat ob siccitatem tem-
poris conditioni congruam, fluxionem nullā
exoriri: nec tamen subsidii quicquam iidem p-
sentiscunt, ex adstringente densatione que, quam
præsens æstus efficere posset? Dicemus, li-
cet hæc æstatem consequantur, nihilo tamen
minùs plurimum lucidi aëris splendorem, oculos
perstringendo lædere vehemētiùs, eò quòd
omnis supra medium candor, disturbare, sen-
susque dispergere soleat: ea de causa, quum trā-
quillam quietem præscribimus, loco illam ob-
scuro delegamus, quo causam omnem motori-
am subterfugiamus. Lippitudinis itaq̄ æstiuis
diebus

diebus causa, uti demonstratum iam est, radians solis iubar existit.

17. Cur quum affinitas mutua in similitudine sit aurium inter se, ut & oculorum: oculus tamen alteri in affectu consentit, haud itidem aures? Tū quia nō similitudine modò conueniunt oculi, verū & magna loci vicinia: aures verò intermedio spacio non exiguo dissident. Tum quòd oculorum motus ab intrinseco principio originem trahit: auribus verò extrinsecùs is accedit.

18. Cur nonnulli quos lippitudo torsit, acutius videant? An non indubitatum est, lachrymam euocantia collyria, bona ratione visum dici acuere, propterea quòd ex illachrymatione, &c, vt ita dicam, purgatione, illis vñi clariùs cernunt? Itidem vñuenit in lachrymantibus lippitudinis vitio, ex materiæ cuiuspiam crassæ impacta congerie natę, vt à purgatione terriùs videant.

19. Cur quibus suffusio imminet, contingit culicum, muscarum, formicarumque ante oculos obuersari imagines, quæq; eius generis consequi solent? An videlicet quia pro humoris concretione, simulatque coire is incipit, similia necessariò occurrunt phasmata. Adde quo tempore hæc humoris impressio obiicitur, facultas visoria per totum visus organū vim suam exe-

rit:impeditur tamen obstaculo iis in locis, vbi potissimè humoris concrementum incubuit: qualis igitur humoris primo congelati figura extiterit, tales se rerum externalium ingerunt imagines.

20. Quamobrem oscitátes minùs audiunt? Quoniam in maxillarū diductu, auditus concidit instrumentum & comprimitur: simùlque circumuenitur & interpellatur spiritus. Hinc sonori in auribus strepitus gignuntur. Intercluso itaque externi aēris ingressu, aures suo in excipiendo sono nequeunt fungi munere.

21. Cur aureis oriculario specillo, aliōve instrumento, fodientibus nobis, tussis interdùm moueatur, non aliter ac irritata arteria? An quia multa sit non vocali modo arteriæ cū auribus affinitas: sed etiam membris inter se: ita ut consensus ratione, vocis affiliatur organum. Excitatur porrò tussicula in vocali arteria.

22. Quam ob causam inter capitis dolore laborátes, alii acutè voces persentiscūt: alii omnino ne audiunt quidem? An nimirūm, si capitis dolores ita molestent vehementer, vt maior fiat infarctio & obstruclio, præsertim si vertigo quædam præcesserit, contingit non ritè mentem se habere: Mens porrò est quæ videt, quæ audit, vt veterum quispiam extulit. Quò fit

Nouē op̄. vous à nouē Epichar-

fit ut mente vitiosè habente se se vocem à quopiam æditam excipere nequeamus, nec iniuria.

23. **C**ur surdi per naribus vocem reddant? In confessu est, quod ex priori affectione, alterius per consensum participes fiunt, dum quantum possunt aures dilatant: quibus diductis etiam narium spiracula laxiora redduntur, & intercapidine non parua dissidentia permanent. Proinde dum spiritus per laxam illam capacitatem fertur, haud difficulter sonus quispiam afformatur.

24. **C**ur multus somnus & peruvigilium, capiti grauitatem concilient? Certè non dicemus ab illis noxam corpori accedere, quâ sunt excessus. Nec enim id quærimus, cur à contrariis lædatur caput, verùm quam ob causam oboriatur idem ad amissim symptomata, è somni tum nimia frequentia, tum immoda raritate, quæ inter se pugnant? Dicemus igitur ex multo somno hoc fieri, quoniam transmissa ad caput materia, ob adstrictionem somni ratione factam, exhalare, transpirare quod nō possit. In peruvigilio verò idem constituitur hac de causa, quia raffactis, propter functiones per vigiliam obitas, humoribus, in sublime, siue mauis, ad caput efferuntur vapores quidam caput grauantes. Est autem ratio, ut dum plus satis ob continuam vi-

gilatiam tenuis redditur materia, maior etiam fiat eius transmissio: nec absconum est, haud ritè distribui, propter vigiliarum assiduitatem, alimonias, sed vitiari eas corrumpique: hinc adeò fit, ut non tantum multitudinis, sed prauæ etiam qualitatis occasione, vapores ad caput repentes, id distendant grauentq.

25. Cur sub lucente luna, vigiles quantumuis diu multumque moram trahant, nihil offenduntur, dormientibus verò caput obstruitur? Quam igitur huius rei asseremus causam, quod in luna somnum capientes, capitis grauitate incurvant, cum eius calidum simul & humidum sit iubar? An hoc contingit quod in modum ictus punctusve somno sepultos lunæ radii feriant, quippe quibus cum humiditate coniuncta est grauitas: quemadmodum fit ubi cum impressione scaturigines prorumpunt: tum enim ob impressionem illam, ictus ritu affluxus provenit, ita ut constipatio potius quam laxitas sequatur: ita evenit etiam, ut lunæ lumine cum grauitate ob superiorem causam ingruente, impactio siue grauitas gignatur, conferente huc & ea quæ ex somno proficiscitur obstructione.

26. Qua de causa qui placido utuntur motu, si capitis anteà teneantur grauedine, ab ea post motum liberantur: at qui cursu proni fe-

runtur, etiam si nullum præcesserit gravitatis indicium, incurront eam tamen à motu? Dicemus his quibus moderatus obitur motus, paulatim ad ima omne & alimentorum & excrementorum genus discedere atque detrahi. Cæterū qui violēto & extorto exercitationis genere vtuntur, etiam reuerberationes refractūs. q̄ quosdam contingere: vt nimirū delabens ad imas partes materia remittatur sursum cum repercussione quadam: non aliter ac res habet in rotūdis molibus solo illis, quas si placidè in pavimentum demittas, nullo facto resultu restant. Sin vi solo impingas, in altum resiliunt: quemadmodū in pilis videre est. Eadē prorsus de cursoribus est ratio, materia nimirū sursum cum renisu relata. Prætereà cōtingit in violento motu spiritum & retineri & intēdi, adeò vt hac de causa grauedo nascatur.

27. Cur in rectum qui fiunt motus, vertiginē non pariunt, quum circulares in gyrum cursus id faciant: in tantum vt arbitrentur isti omnia exteriora secum rotatu circumagi? Dicemus rectos motus non prohibere materiei transpiratum, circulares verò non permittere eam difflari, irruente nimirū cum turbinis impetu, aëre, & transpirationem inhibente. Adde q̄ motui corporeo respōdet ad vnguem circulantis in nobis humorum motus: hi nanque cum corporeo

corpore simul circumacti, occlusa perspirandi via, ob rationem memoratam¹, postquam motus causa quiescit, in orbem iam tum moueri incipiunt: unde talis motus in causa est, cur humores praeter naturam aliquid concipient, ac representari credat. Sic auriginosi externos imaginantur colores pro affectus in oculis consistentis rationis. Itidem qui suffusione laborat, nihil non subruberum autumant. Ita quoque in circulari fit motu, ut omnia in gyrum rapi credantur: agitato siquidem qui in oculo est humore, iam tum fit ut is sequatur conceptus atque imaginaria arbitratio. Porrò oculus, ut pro confesso habetur, humores continet, aqueum (qui lachrymarum fons est) crystallinum, & vitreum: istique omnes translucidi sunt & albidii. Præterea prima tunica alba est, at in tenuitatem desinit in oculi medio, ubi nigrum cernitur, non tamen colore, ut dicimus, est candida, verum tota pellucida, etiam eo in loco. Nec illud ignotum est, quod secunda tunica, atra naturâ existens, corneæ sit substrata, non toti tamen. Relicta enim est plaga perspicua, qua se visus exerere possit, quo in loco pupilla est. Ex his omnibus simul coactis questionis ratio elucescit.

28. Cur quibus superior inferiore palpebra deprimitur, geminari obiecta videantur,
quod

quod ebriis potissimum accidit? Fit quia visorius spiritus distractus dividitur. Id autem quodammodo evenit citra depressionem, ut spiritus ex utroque oculo promanantes, dum in rem subiecta ingruunt, pariter obtueantur. Quodvero alter oculorum deprimitur, non iam amplius in rem subiecta pariter, sed dispartito ac seorsum quilibet appellunt. Huius, si placet, ita possis documentum capere. Apposito siquidem qui oculum premat dīgito, si alterum non pressum scilicet obiecta manu præcludas, evanescent gemina obiectorum apparitio, quantumcumque depressare pergas. Hinc patet spiritus visifici separatione distractionem pro causa habendā: sicut & ebriis multiplici res obuersantes varietate spectantur.

29. Cur sub aquis vocem non excipimus, æquè ut per parietes: quamuis horum interse pimenta coactiora sint & duriora? Quia naturam habet aqua peculiarem, ut aer subire vel depresso nequeat, at quod per parietem loquimur, eò qd auribus nihil incumbat oneris, verisimiliter certè aere ex aduerso verberato, traiicientque per intermedium parietis aërem, fit, ut percellatur iste: atque hinc verba excipimus.

30. Quamobrem in acutorum morborum declinatione parotides ferè nascātur (quas sunt

d qui

qui *δισκούρους*, hoc est, geminos etiam appellat, à fausto, ut arbitror, salutis ostento) eæq; à malo absoluunt. Non fugit nos in morbis graui- bus, quædam veluti illorum proœmia, ut inap petentias, oriri: attamen ubi robur colligi con firmarique incipit, appetentes plus aliquanto redduntur ægri, oblatoque iam alimento vbe riori, maxillas mouere coguntur: dūmque in mandendo rictus diducitur, nasci solet inflama tio: ex eius autem in loco obfirmatione, parotis suppul lulat.

31. Aurium inuersæ fibræ, mortem in acutis morbis portendunt. Causa est ista. Emor tuo enim illic sanguine, par est, plus ariditatis eas partes contrahere. Naturâ etenim sanguinis habent perquam parū. Eadem autem istud fit ratione, qua in chordis solet. His siquidem ut humoris deliquum, contractionis est causa, sic in aurium fibris quoq; affolet.

32. Cur mellis fauus primordio amarus, dul cedinem perfectus contrahat? Quia magna indicatur naturæ ad contrarium mutatio: quū præsertim fauus cùm dulcis, tum amarus ad amussim, in suo genere absolutus extiterit.

33. Cur in facie vari prodeant ferè in ipso ætatis flore vigoreq; (quapropter & *ἀκμὰς*, id est, vigores, idiotarum vulgus eos nuncupat) hi profectō, ut totam faciem, quod diximus, occu pant,

pant, ita circa nares scaturiunt liberalius. Manifestum est id augmenti ratione fieri, nam vigoris tempore appositio & agglutinatio ex alimentis validius succedit. Iam quum quaelibet particula vi insita portione alimoniae sibi transmissam conficit, facies tota potissimumque narium loca alimentum sibi naturae dispensatione distributum, in carnem conuertere nequeunt, eaque ratione efficitur, ut reliquum eodem delati humoris alienam a natura subeat qualitatem.

Quod autem nuditas partium tenui inducaturum carnis mole, in causa sit, ut vari generentur, indicio est, quod in labris, ob eorum carnulentiam, non erumpunt.

34. In disquisitionem venit, cur gelida naribus sanguine manantibus affusa, maior interdum sanguinis profluxus succedat, quum tamen frigida cogat natura et inspisset? Dicendum, quoniam loca narium & vasa teneriora sunt et molliuscum, accidit, dum fit constipatio, nonnulla ex iis obstipari & arcta concidere, nonnulla vero distendi laxarique: nam quo magis partes que obstruuntur, in se contractae redeunt: eodem amplius vicinae diducuntur, ita ut distensionis ratione, vasa adiacentia se resoluant. An quia prona existente ad profluuum natura, aqua affusa corpus eadem imbuit affectione, refrigeras quasi memoriam illi, quod ex aqua originem d ii du-

ducat, quò fit vt profluuium sequatur.

35. Cur suffimenta aromatum, melius excipiunt procul ab igne, vnde vapor aromatum surgit, semoti stantes, quam è propinquo? Constat manifesto fragrantiam vim acquirere ambienti commixtam aëri: Sic enim & poëta dixit:

Iliados d. A ruinæ nidor fumo subit actus Olympum.
Nec caret ratione, quod è longinquo odoris fragrantia, rectius sentiatur: tenuior siquidem ille redditus, sensum commodius mouet & afficit.

36. Cur in sternuendo laborantes, si ad solis iubar faciem obuertamus, succedit sternutatio? Ratio est, quia solis radius intestinā narium regionem perstringens, perinde ac festuca immisfa, sternutamentum citat, meatus stimulando. An quia sternutatio fit, spiritu nares & subeunte & sollicitante. At solis radius eas calefaciendo, plus exhalare facit, spirituique opē fert, qui aducto robore, sternutamentum irritazione accelerat.

37. Cur sternutatio raro semel, raro etiam multoties oboriatur, sed frequentius binis vicibus? Causa in promptu est: nam quum bina sint narium foramina, & sternutamentum fiat excutiente se spiritu, fit, vt alteram narem permeante sternutamento, sequatur & alterum.

38. Quærat quispiam, qua de causa in artuum ruptura, osse obliquè dissecto diruptoque, intus in eo immisso caro visitur, quæ intermedium ossium' molem impletat, sitque ossis vice:at in æglope, osse comminuto diffractoque, regio illa carnem non producit? An quoniam artuum ossa, vt plus habent circumpositum molis, ita alioqui continua sibi mutuo adhærescunt, nec multum à se inuicem dissidet. At narium partes, vt exigua carnium mole sūt suffulta, ita non similiter vt ossa, spaciū vacuum habent intermedium.

39. Cur gelido existente aere, tenuis valde humoris affatim per narium spiracula prodit, quum frigus cogere inspissareq; eum oportuerit? Quia magna per faciem fit constipatio, sicq; quasi in morem percolationis à vicinis foraminum partibus, tenuis humor trāsmittitur, atque exprimitur.

40. Quur offendit mēbro, vicina loca non afficiuntur simul, at semotiora, eadem corripiuntur affectione: vt lēsis pedibus, inguina? Asclepiades libro de hulceribus ait: ad icta loca materiam per initia deferri, cuius quantum ea capere possunt, tantum illuc decumbere: iis deinde repletis, nec alterius affluxus capacibus, materiem delatā repulsaque loci suggillatam à plenis partibus, effluere, aliōque ferri: repertōq;

d iii forte

forte loco concáuo,in eum subfidere : Id quod & aquæ vsuuenire solet,quæ donec per planū fertur,æqualem seruat motum,sin lacunā fortuitō reperiāt,ibi restitat . Idem etiam humorī in locum iustum affluentis vsuuenit,quāntum enim is capit,tantundem illi materiæ transmittitur:reliquum in cauas pātes,potissimūmque in raræ meatuum texturæ inguina sese exonerat,eāque in tumorem attollit. Est quidem hęc non absurdā responsio. Posset tamen in causā quis vocare,neruorū imbecillitatē facili momento offensām . Constat enim neruos citius quam reliquas corporis partes , cum membris affectis simul per consensum affici,ob nāturā quam habent mirē ad pātiendum oportunām. Proptereā etiām in capitis hulceribus, strumæ glādulisin duritiem abeuntibus,circa'ceruicem conflātūr:nec non sub alis bubones, extātibus mānuum hulceribus,exoriuntur.

41. Cur à dextra capitis regione , sauciāta membrana,quam menyngem vocant , sinistra pars resolutionē incurrit: sin à lœua id contingat,parte,dextram paralysis manet ? Referenda est causa ad neruorum,originem suam ē cerebri basitrahentium,situm. Hinanque se inuicem decussant.Siquidem à dextra basis parte exorti,in lœuum capitis sinum feruntur: qui à lœua, in aduersū: ita vt eorū situs decussatim concur-

*Decussare,
in modū,x,
literæ se=
care.*

concurrat. Nil mirū igitur si vulnerata dextræ partis membrana, sinistrā resolui contingat, sic vice versa de altera dicendum.

42. Cur in prælio vulneris respectum, casus sequitur? Obseruatum est enim pro membrai sauci ratione, hominem labi, puta, si vulnus anteriori sit exceptum parte, haud continget in tergum corruere. Dicemus quòd quā in partem natura veluti claudicat atque adeò inflectitur, in eam prona fertur: verbi gratia, Constituatur in quodam æquilibrio corpus, propositum habens, neutram in partem vergere:tum fortè aliquid in illud impingens, vel leui momento impellat: certè quòd inclinabit, huc concidet. Idem in parietibus propendentibus vñuenit: quibus fulciendis & in rectum statum restituendis, si quid opponas molimini, eò videbis illos delabī, quo vergentes ruinā minabātur, præsertim si in renitēdo violentius paulò conquaſtaris.

43. Qua ratione viuis corporibus combustis papulæ exurgunt, mortuis nequaquam? Dicemus in viuis, per totum corporis ambitum spiritus esse dispersos, in defunctis non ita. An quia mortuorum corpora dura sunt & rigida: at viuorum eiusmodi sunt, vt augmentum accipere in latum & extendi queant, itaque ad morte igne, fit quædam liquorum ad cutim attrac̄io, vnde oriuntur papulæ: quæ in mortuis id circò

circò non emergunt, quia deficit substantifica illarum qualitas.

44. Cur solum sternutamentum iis qui integra constant valetudine, noctu aut omnino non fit, aut certè raro: reliqua, ferè dixerim, omnia ex æquo & interdiu & noctu? An quia sternutamentum à calore, eum mouente locum vnde proficiscitur, fieri solet: quapropter ubi sternuere placet, soli faciem obiicimus. Dormientibus verò nobis calor reuocatur, & intus coercetur: ex quo imæ dormientium partes incalescunt amplius. Haud iniuria ergo, si è capite calore (qui eius loci humores mouere natrâ est comparatus) cessim eunte, non sternutemus, ad quam humorum eruptionem, sternutamentum succedit. Itaque noctu non obuenire illud par est.

45. Cur perfricato oculo sternutare cessamus? An quia sic humor respirat. Lachrymam enim post frictionem extrudit oculus: hic autē cōfricatus, plus caloris sibi contrahit, q̄ nares contineant. Quò sit, vt si nasum quoq; ipsum fricādo atteras, sternutamentum desistat.

46. Cur senes inediam tolerent, non pueri? Quia ægrè se mouet senectus, vtpote calore destituta. Pueri verò vt plurimū habent innati caloris, ita plurimo etiam agitantur motu: Motus autem discutit atq; digerit: at enim uero quibus

bus substâta discutitur atque effluit, hi alimèto .
opus habent.

47. Cur mortuis , quandò omnia membra
relaxantur , soli testes sursum reuelluntur ?
Quoniam fugiente spiritu , semen excurrit : id
autem excerni solet retractis testibus , quamob
rem iam tum illi à superante frigore rigentes ,
ita persistunt.

48. Cur ebriosi ignobilius vinum potât a-
uidius ? Quia multibibi magnos crebrósque
habent corporis meatus . Per grandeis itaque
poros vinum generosum tenue existens , citra
inhibitionem diffluit . At ignobile , crassum
quum sit , restitat , atque permanet , ac tum de-
mùm voluptatem è se præstare videtur .

49. Cur iratis rubore suffunditur vultus ,
timidis impallescit ? Ira nanque subita & con-
ferta spiritus exundatio est & excursus . Metus
verò retractio : vbi itaq; is spiritus plurimus est ,
inflamat : vbi deficit , calore priuat .

50. Cur prouectiorum ætate aliqui calues-
cunt , aliqui minimè ? Quoniam aliis alii calo-
ris plus habent : Frigidi verò haud lætum nu-
triunt capillitum .

51. Cur prodigiosæ formæ homines , plæ-
runq; etiam emota sint mente ? Quia corpori
consentit anima , vt animæ corpus .

52. Cur magna hulcera in curatione quan-

dò repurgātur, letalia existunt? Quia per mul-
tos poros sensum fugienteis, animalis spiritus
transpirat.

§ 3. Cur æstuoso tempore, qui stata vice re-
currentibus infestantur febribus, horrore con-
cutiuntur? Quia rarefactis poris, expirat calor
natiuus: constipatis, intùs obseratur. Cedente i-
taque, qui in nobis est calore, succedit frigus.
Horror autem contracto ob frigus corpore,
gignitur.

§ 4. Cur solidum cibum deglutientes, suf-
focamur? Quia gula, quæ per longum tractū
ad ventriculi os decurrit, ex turundæ ingestio-
ne prorsus suffarinata, arteriā premendo, spi-
ritus inhibet transitum.

§ 5. Quam ob causam terra cādida vt plu-
rimum est sterilis: nigra, ferax? Quoniam illa
frigidioris est naturæ: hæc caloris habet abun-
dè. Adde quòd illa reptilia procreat, quæ fri-
gidi sunt temperamenti: hæc frugeis, quæ ca-
lidi. Quocircà & inter fœminas fuscæ, ma-
gna ex parte fœcundæ sunt, ob calidi natiui
vberiorem copiam.

§ 6. Cur infantes vehementius febri affli-
ctantur? Quoniam plurimo calore natiuo ab-
undat. Est autem febris, innati caloris intentio
& augmentum.

§ 7. Cur ossa in tophum ($\tau\omega\pi\sigma\omega\pi$ vocant illi)
cal-

callefcere , argumento est , fasciarum cruenta tinctura , licet citra vulnus fractura constet?

Quoniam vbi tophus coit, sanguinis aspergines in spongiosis ossium cauernulis sparsim disseminatas, protrudit atq; exprimit.

58. Quis tophi indurescendi coälescendi- que est modus? Hic videlicet, Substantia ex alimento mutata , & in ossium extremas crepidines delata , tophum (τωροπ intellige) concrescere facit : quemadmodum enim in naribus hæc ipsa nutrimenti mutatio , in muccum abit, in vberibus, in lac : Sic in ossibus cogitur tophus, ob talem nimirum formationem natu- rāmque particularum : membra siquidem pro sui natura assimilare sibi nutrimentū sunt cōparata, velut in diuīti varietate fruticum horto contingit: qui aquam hortulum perrigantem, pro sua quilibet natura , exugendo attrahunt. Sic Absinthium aquę illectæ asperginem in suam assimilat naturam: Similiter ocymum et reliquæ id genus hærbæ. Adducit aliam rationē Andreas Carystius, quod scilicet medulla, ossi- um fistulis concavis affusa, eorumque dissecto- rum labris conglutinata , demumque lapides- cens, in tophum abit.

59. Cur correpti Cholera , augescente in- crescentēque ventriculi tensione, crura tibiāf- que contrahunt? Dicemus, quod Cholera,

stomachi, qui naturâ neruofusus existit, passio sit. Itaque optimo iure is tensione laborâs, musculos corporis, in quos neruorû origines propagâtur, simul afficit.

60. Quamobrem, quibus oculi adstrictoria vi prædicto collyrio sunt inuncti, clausis iis, minùs adstrictione cruciatur: apertis, vehementius? Quoniam obseratæ palpebræ corneam tunicâ sinunt quietem agere: dum igitur quiete fruitur oculi globus, inunctum collyrium meatus obducendo illinédóque, minorem suæ adstrictionis sensum præbere potest. At diducetis iā palpebris hiantibúsque, nil mirum si adstrictionis sensus magis vigeat: quandoquidem continuo motu bulbus seu pila oculi in palpebras illis calorem excitat: quo facto sensum fugientes meatus laxantur dilatanturq; quibus dilatatis, exilia sensumque latentia (vt ita dixerim) collyrii corpuscula, imprimi necessū est, vnde adstrictionis s̄esus geminatur. An quia in diducendo oculo post inunctionem, obligatū oculi pilæ collyrium, tenuius redditur? Semper etenim quæ motu vibrantur, accommoda sunt & à natura comparata, vti tenuari possint. Quò igitur tenuatur illud magis magisq; eò validiorem adstrictionis sensum suppeditat.

61. Cur phrenitici & furiosi in paroxysmis robustiores sint, virésque habeant auctas? Di-

xeri-

xerimus ob mentis alienationē ferociorēs redi: habent autem corpus ad perspiratum male comparatum, idq; ex vehementi adstrictione. Hinc adeò fit, vt quum absoluuntur liberatūr, q; viribus deficiāt, non deuicti scilicet à potiori causa, sed ob adstrictionem remissam.

62. Cur qui sinapi oblinuntur, eo aqua subacto tritóque rubescunt amplius: sin cum acetato permolatur, non tātundem officii egris prestat? Dicendum non carere id ratione, quod eo ex aceto inuncti, minorem scarificationem, rubedinémque minus cruentam percipiāt: his enim ut cutis superficiem adstringit, ita illam meatuum ex eo natam obstructionem illinit, & (vt sic dixerim) lœuigat: qua ratione omnis sinapi ademptus est locus, quō se induat, ad patentandos poros. An quia acredo sinapis, admixtione aceti hebescit, & obtunditur? Hæ nanque sibi mutuò consertæ qualitates, proprium qualitatis caput hoc ipso vitiant, quod suam quodlibet simplex vim exuat. Quod ipsum & in Oxycrato, quā poscam vocamus, est animaduerterē. Nam quum ex aceto & gelida téperatis simul constet, summas suas qualitates ex hoc temperamentorum complexu perdit, & præter illas alia quædam conflatur qualitas. At enim uero qui sinapi inuoluuntur aqua subacto, rubidine coloratori imbuuntur,

tur, hac de causa, quoniam aqua lœuoris sui ratione, & humectatoriæ facultatis, dilatans pores ratione non sensu cognoscibiles, viam sinapi, qua se altius insinuet, aperit: est autem calidum sinapi, ut prædiximus, & ampliandis metibus conductit. Merito itaque quibus ex aceto sinapi corpus inungitur, minùs cruento suffunduntur rubore: quibus verò ex aqua, magis.

63. Cur aqua pluvia, si vel à mari sit hausta dulcis nihilominùs existat? Dixerim q̄ aqua marina suapte quidem natura salsa est, talis autem grauis est: habet tamen mare fluuios in ipsum sese insinuantes: quos verisimile est supernatare. Aér itaque aquæ è mari haustu attractæ partem non crassiorem, sed tenuiorem, quæ dulcis est, ad se rapit. Non igitur abs ratione est, si pluvialis aqua, licet è mari excepta, dulcis permanet. An quòd aér rapida sua vi, ipsam marinā dum haustu attrahitur, commouet, quo motu tenuior efficitur: quæ nanq̄ in motu sunt, procluem habent ad tenuitatem naturam. Quod autem tenue est, etiam dulce: ut è contrario vnda marina, salsa, vt quæ crassis constet partibus. Hac itaque de causa aqua pluvia dulcis est.

64. Cur aqua marina diutiùs excocta naturam quam habet falsam exuit, dulcisque remanet: debet autem ad tertias decoqui? Dice-

mus

mus marinam aquam è crassis constantem partibus, illis vi ignis separatis, tenuem effici: proinde, facto hoc alterationis momento, quod è crassa in tenuem abeundo, priorem exuerit qualitatem atque reiecerit, è salsa dulcem fieri.

65. Cur feruenti inflammatione oculorum laborantibus, aspredinis cuiusdam sensus oboritur? An lippitudinis superuentu superiorem subeuntis palpebrā aspritudo nascitur. An quia vasa quæ intus errabundè nullo ordine palpebram percurrunt, in gibbum quodammodo attolluntur, ita ut hac ratione salebrosa illa aspredo consequatur.

66. Cur oculo lippitudo oboritur? An quia membranis oculi vehementer quasi ex adustione inflammatis: idq; calore, qui ex imo discuti digerique debebat, ob repletionem atque aëgram meatum transpirationem, inhibito: ea nascitur. An quoniam qui secundum naturam oculo insunt humores, exarefacti, & quodammodo propter loci ardorem retroridi, lippitudinem creant.

67. Qua de causa in febrentibus alteratur pulsus? Quoniam spiritus innatus, quum relieto naturali & symmetro statu, redundat, & à calore intrinseco diuiditur tenuatürque, ac levitatis occasione concitam acquirit celeritatem, non pulsus tantum, sed & ipsi respiratio-

ni alterationem inducit.

68. Cur cutis superficiem febientes hulceroſam habent? Quoniam attrita carne, excitas è frictione tuberculorum ansulas, indignè fert illa. Quemadmodùm & in aliqua corporis particula inflammatione correpta folet accidere.

69. Cur pallent febientes? An ob humorū nostri corporis in altum fugam: an ob meatuū corporis sensum fugientium rationē immutata, hoc accidit. Pari ratione in alii vrinæq; recrementis fieri existimandum est.

70. Cur in febri cum fluore correptis, quāuis transpiratio digestiōve adsit, & eorum quæ in corpore tenentur, excretio, calor tamen his succenditur, pulsusque fit magnus? Quoniam materia quæ corpus obsidet, multùm attenuata, difflatio fit. Porrò ex transitu excrementorum & affictu, calor quispiam excitatur. Non tamen dicimus quos cum profluvio febris affigit, similem cum his obtinere calorem, quibus adstrictum est corpus, atque adeò nec pulsus, sed comparatione facta cum sanis. Huius rei constabit tibi documentum è balneantibus, aut corpus exercentibus: quippe quibus laxiores redduntur meatus, eosque obſidentes vicini humores tenuātur, manifesteque difflantur, calorque & fit, & est maior quām secundum naturam:

turam: et pulsus vehementior, magnitudinemque obtinet: nam segnis torpidusque motus, & grauitas labefactata virtute & debili prouenit.

71. Cur febientes cibum difficulter continentes? An quod appetentia consistat in symmetria quadam oscularum stomachi & etiam ventriculi, quam symmetriam integrum constare, siue hec oscilla meatusque diducatur, siue claudantur, ratio postulat.

72. Cur in cholera conuellatur contrahaturque & refrigerentur extremæ corporis partes, pulsusq; ad sit obscurus? Quoniam spiritus impetu elatus, propter tenuitatem partium, qua ventriculus illis est preeditus (habet namq; eum mirè calidum) latenter difflatur. Vnde fit, vt et torpore corripiantur: torpent autem quæ spiritus priuantur vehiculo. Extrema porrò refrigerantur & contrahuntur: propterea quod in istis calidum natuum ad ventriculum commeat, ob illius partium tenuitatem.

73. Quā ob causam aquas extimescunt hydrophobi (quos à rabido cane morsos dicimus) & pudendum cum hypochondriis simul illis intenditur: intremiscunt etiam, ac conuulsionem patiuntur, adeoque delirant, vt canum ritu latratum edant? Conuelluntur certe & trement, ob consensum oris ventriculi cum nervorum

uorum genere . Eadem quoque de causa tenti-
gine pudendum illis erigitur: nam hydropho-
borum & constitutio & affectus est, obstructio
quædam stomachi & ventriculi. Desipiunt ve-
rō, quoniam vitiatus ad ventriculum & stoma-
chum humor defertur, cuius pars quædam ad
cerebri inuolucra exhalat, vbi morā trahens,
mētis alienationem inuehit. Deinceps siti tor-
quentur: quia morbi substantia in exilibus po-
ris consistit: quoties itaque bibunt, aqua, vt quæ
tenuum est partium, exiguos subeundo poros,
obstructiones auget: at enim uero cibus solidus
non faceſſit hiſ negotium, meatus enim pati-
entes haud affumunt illas ciborum coagmen-
tatas moles. Prætereà quod non bibentes, aquā
tamen exhorſcunt, in causa est, organorū ſen-
ſus imaginatio: nam qui potat, ſimul & videt,
& potat. Viſus autem ab aqua commotus, eo-
dem momento & ſpiritu m̄ qui in ſtomacho eſt,
commouet: qui à bibente motus, viſum itidem
permouet, vti priùs ab aqua fuerat. Ex hiſce in
orbem motuum vicibus, inoleſcit quidam v-
ſus & coēxercitatio, vt quamuis non potetur a-
qua, ſpiritu tamen in ſtomacho percellat at-
que commoueat, quemadmodūm paulò antè à
bibente turbidē commouebatur. Quapropter
obnupto vultu bibunt, quoniam altera recessit
motus actio . Præter hæc probabilis eſt ratio,

vene-

venenum stomachi poris insidere.

74. Cur laborantes cruditate, vitiati alimēti ructum emittunt? Quoniam ob exhibiti cibi copiam, maior se æstus in ventriculi sinum ingerit, qui velut innatans cibum vitiat, & viroso nidore non inanes ventriculi cauernulas, sed ipsum sinum imbuīt.

75. Cur quos capitis infestat dolor, vt obtusam habent oculorum aciem, ita lachrymatur assiduè? Quia dum ad caput defertur materies (semper enim ad affectum ea locum repit) bona eius pars ad oculos se confert, idque optimo iure obnictandi aperiendive necessitatem. An quidem lachrymantur quia magna sit partium illarum tenuitas, quæ fit ob continuū oculorum motum. An verò lachrymantur, ob materiæ eas parteis onerantis multitudinem. An certè visus illis hebescit, quoniam spiritus naturalis, qui per visoriorum meatuū canaleis penetrat, ob materiæ affluentis admixtionē & consortium, turbidus redditur.

76. Cur aurium tinnitus extante capitis dolore redduntur? Quoniam spiritus auditorius ab obstaculo iis in partibus hærente percillitur. Porrò obstaculum illud est, coagmentum quoddam in insensibilibus poris, ex obstructione natum.

77. Cur capite dolentes plus sentiant doloris,

Ioris, iam expergefacti? Quoniam moto capite, maior sequitur materiei affluxus, obstructionesque adauget.

78. Qua ex causa pulsus deficit atq; intermoritur? Quoniam morbo iam in malignam conditionem conuerso, spiritus ab arteriis ad exiles affectarum partium angustias retrahitur.

79. Cur qui insaniunt, delira & loquuntur & agunt? Quoniam spiritu animali, propter impedimentum & obturationem pororum, qui in partibus spiritum illum conficientibus sunt, difficilis patet commeatus. In cerebro namque, membranisque illius & quæ indè nascuntur propaginibus, affectus consistit: quare iis preter naturam habentibus, phantasias quasdam & spe. &c. videre arbitratur, vt quæ non sunt, esse existiment: quæ non stant, stare credant: haud absimili, cū Arquato morbo laboratibus, affectionis genere. Hi etenim propter pororum in oculis obstructionem, similem quoq; ex iis que cernunt, imaginationē concipiunt: cūcta siquidem è viridi flava illis apparent.

80. Cur melancholici iracundi sint, animoque facile succumbant? Quandoquidem in ventriculo & extrema gule parte morbus consistit, quâ ori ventriculi committitur: illuc siquidem vitiosorum humorum sentina colligitur,

tur, vnde prædictorum affectuum causa proficiscitur. Notum id sit è natura quidem sanis, à cibo tamen abstinentibus. Hi nāque in affatu morosiores evadunt. Quin & isti quos aquæ cruciat metus (hydrophobicos vocant) alimoniam ferè detrectant, vt pote suspiciosi formidolosique.

81. Cur resolutorum membrorum alia tenuantur, alia conuellantur & contrahantur? Quoniam morbus sensum fugientium meatum ratione nascitur. Quando itaque per longum vasorum incidit præclusio, membrū resolutum tenditur: at idem conuelletur, vbi pori obliquè clausi concidunt.

82. Cur difficulter spirantes, sibilo non assimilem vocem reddat? Quoniam morbus ipse est præclusio atq; compressio inanum pulmonis fistularum: per angustū autem foramē dum fertur spiritus, talis redditur sonus. Occurrunt & illis tusses ob calorem ex affictu cōcitatum, pluscula corpusculorum mole in circulorū gutturis (bronchos appellant) intercapides impacta: iisque deinde à spiritu simul verberatis.

83. Cur difficulter spirantes, recti, minus è grē spiritum ducant, quam recubantes? Quia gutture per consensum laborante, vti spiritus infestat illis, ita secum vnā thoracem attollit.

84. Cur in rupturis ex iectu natis, abdomen non rumpitur, et si ab exteriori sit parte: quum ab interiori membrana prætensa, quam peritonæum vocant, rumpatur interim? Causa huius est, ipsa partium natura. Abdomen etenim carnosum est: Peritoneum verò ductili tensione riget: quare quum iectui resistit, scinditur. Istud item in ossium fracturis, etiam citra vulnus commissis, videre est.

F I N I S.

AD LECTOREM.

Acturus mihi operæ pretiū sum vi-
 sus, amice lector, si aspergines men-
 darum aliquot insigniorum, huic il-
 litas libello, partim pro ingeniali
 mei modulo restitutas, partim ex autographo
 adnotatas, obiter in calce libri, ad lectionis in-
 terpretationis q̄ probandā fidem, adnotarem.
 Nam quum mendæ inuehi soleāt, aut descri-
 bentiū φανλῶντε ἡ ὁνκ ἀνζελόντων, vt insimulat
 Strabo, incuria: aut dū nasutior quispiam pro
 libidine figit atq; refigit, & mutat quadrata ro-
 tūdis (quod iuris olim Cynethus Chius in Ho-
 merum sibi sumpsit, & in Aristotelem Tyrā-
 nion) vt iam demus vtrunq; passum esse hunc
 autorem: nolim tamen postremum hoc in me
 cadere, ac proptereā malui sartam tectām q; no-
 minis innocentiam, indicando errorum occa-
 siones, mihi constare: quām temerē immutan-
 do, in infamiæ scopulos impingere. Tu interim
 hæc ipsa, qualiacunque sunt, à me obser-
 uata, pro iudicii tui norma ex-
 cute, ac citra inuidiā ma-
 levolentiāmque
 perpende.
 Vale.

Numerus non paginis, sed problematibus respondet.

4. πόρους τὸ ταχὺ φύσιμον γέγονον, manu scripti exemplaris fides contrario sensu καὶ φύσι p legendum clamat.

6. οὐχί μη ἔχειν εἰσὶ c.lego constanter, μὲν, pro μη. Ibidem, ἐκτερευματικών δὲ τῶν, autographum habet non incondannè, ἐκτερευμῶν δὲ ὄντων τὴν c.

8. οὐκάρα μάλλον διὰ χαλαρός δὲ γραφος, in autographo rectius actius χαλασμός: quemadmodū et paulò post eodem in probl. οὐ λέγομεν εἰναι χαλαρόμ διὰ τό, c. ubi identidem χαλασμόν in autogr.est. Ibidē, h. διτακταζητάπι γίνεται, lego, καὶ γράπται.

10. ἐπικινδυνώτατα μεν τὰ πρᾶτα c. rectius cum autographo ἐπικινδυνώπερα leges.

13. οπε δὲ τὸ ὑπεκαμμένον τοῦ καθαρῷ. Ita habent codices et manuscriptus, et vulgatus, sed q̄ bene nescio: ego postposita corū fide, diluadiori saltem sensu, τοῦ κάνθαροῦ lego, in angulo nanque oculi, Celsi teste, unguis oritur.

15. ἐπιγίνεται λόγῳ οὐτιστικοῖς, reclamantibus exemplaribus una οὐτιστικοῖς lego: similiter id quod sequitur, τοῦ καὶ τὸ εἰς αὐτοῦ γεγραμμένον μετὰ σύγκρισιμού μεταξὺ ωφέλειαρ ταρακολουθήσεων μετατύγκρισιμού, paulò aliter legendum autem et restituendum, τοῦ η τὸ εἰς αὐτοῦ γεγραμμένον μετατύγκρισιμού μετρίᾳ εἰναι, ωφέλειαρ παρακολουθήσεων μετατύγκρισιμού. Ita autem μετατύγκρισis Methodicorū vocabulū, quo expulsionē ex alto materiei, seponente naturae iudicio factam notare videtur: possit fortasse cum Celsi euocationem humorum dicere.

17. οφθαλμός οφθαλμῷ συμπάχει, desiderari uidetur, μη τὰ ὕπτα, uel eiusdem sententiae formula.

24. ἀλλού διὰ τὸ αὐτό, lego διὰ τί, τὸ αὐτό.

25. ὁ πόρος τὸ μετὰ ἀράζεως κρουνιζόμενων, archetypum exemplar habet μετ' ἐπιφράζεως: c. linea sequenti mutile, διὰ τὸ εἰς αράζεως, hoc est, cum impressione et elisu: c. εἰς αράζη. Locus est non parum difficultis.

26. συμβαίνει ἡρέμα αποσυλάθη c. uidetur deesse τὰς γλαύκας, uel simile qd. Ibidē, η τὸ πνεύμα επιτέχεις, rectius secundū autographū, εἰς ἔχεις leges. Ibidē, οὐχί διὰ τοτοῦ τὸ σωτηρίαρ γίνεται, uitiosa lectio est, quare aut addenda est negandi partialia, μη, aut loco σωτηρίαρ cōgruo sensu, ή κατηγορία, substituemus. Id enim et rationis

Metasyrisis. . τατύγκρισis Methodicorū uocabulū, quo expulsionē ex alto materiei, crasis.

tionis postulat ἀκολουθία, εὐ efflagitat Aristot. autoritas, sectione 5. problem. 9. Posset fortasse non alieno sensu legere ὥσπειαρ, ut intelligat ex uiolento motu congerie humorum caput onerari.

28. Διὰ τὸ μορίζεσθαι συμβούνει. autog. Διότι μορ. habet: εἰ lin. sequenti, οὐχὶ τῷτο ὅπερ συμβούνει διὰ τὸ οὐτοδολίτ. οὐc. autogr. habet, pro διὰ, δίχα, ut εὐ certi.

30. προσώπῳ τοῦ γίνοντος, locis hic tacitē nescio quid mussare, ac λεπταξίου προσκαλέσθη dictionem unam aut alteram uidetur. Quocirca haud alieno sensu attexuisse in interpretatione Latina mihi uideor mentionem in appeteti. e: quippe quae inter morbi primordia siue procœmia cōnumeratur, εὐ de qua loqui uelle, nemo non assenserit.: Ne igitur meo iudicio haud errauerit fortasse qui leget, προστιθήσθαι.

32. Istud probl. ut Græcè legitur, prima fronte falsi nomine laborare, ncedum legenti negotium facere, sunt qui autumnant, existimantes dulce amarescere, amarum tamen in dulce retrogrado ordine redire non posse: itaque inuersa nonnihil uerborum serie, hoc pacto sare uolunt, διὰ τὸ οὐκείλατο φύουσαι γλυκότερο, τιμοκαὶ γίνοντος ἐπιτροπείαν μελέωρ, quorum ut sententiae non accesserim omnino, ita lubetius επιτροπείαν μελέωρ, q̄ τὸ οὐκείλατον μελέωρ, cum Martino edituo meo, Medianus doctore, cum ingenio, tum iudicij integritate nulli secundo, legerim, seruato dictionis, ut habet, filo. ut ut est, huius probl. Θράσωσις haud ad stomachum facit, quanuis εὐ in assignandis causis ipse autor interdū mihi parūm probetur, ut εὐ problematographorum plerique.

36. Εἰ πῆλαρμορέπεδος ατάσθαματα: τῇ επεδίσταρι legito, quemadmodū est in autographo.

38. ἔσωσθεν φαύνεται σάρξ τῷ εκπροθέντος οὐσίου οὐc. codex manus scriptus habet, εμωρωσίσαντος, non absque manifesti erroris indicio: fortasse haud alienum fuerit legere εμωρωσίθέντος, minùs detruncata aut etiam detorta uoce, q̄ eius uice, τὸ εκπροθέντος, ingenerere, præsertim si sententiae nihil decedat, nimirū sumpto uocabulo metaphorice à fibularum immisionis similitudine.

41. τὰ αριστρὰ ταραχήται, loco παραλίγεται, eodem liat sensu, cum autogr. ταριχεῖται legas, sua ut autori integra reddatur dictio. Pari ratione in fine eiusdem probl. in locum τοῦ, τὸ ἀνάταληρ irrepsit, istud in uulgato codicē, τὸ κυνηγίον, quantumvis iσοδυναμοῦ.

42. επὶ τῶν τρῶσιν πεμψίον μέρος, in autogr. additur, τὸ, εὐ

clarius ita, επί τὸν τρόπον.

57. Διὰ τί σκληρὸν παρωδέντων δύσπιππον, εἰτε. Locus iste in architypo exempli dilucidior est paulo et integrior, hoc modo, διότι τι, σκληρὸν παρωδέσεως δύσπιππον δέξιον, τὰς ὑπόλεσμάδας. εἰτε. Ibidem, ρωσὶς τῷ αἴματος θλίψῃ, uide an possit debcatum legi ρωσίδας in accisandi casu.

60. τὸν κοράτοφλακὸν μουσικὴν εμφύ, εἰτε. in autogr. νυμένα non est adscriptum.

61. Δισκαπνοὺς δὲ αὐτοῖς δέξιον σῶμα, lego Δισκαπνοὺς δὲ, εἰτε. Ibidem post, ἀλλὰς φθι σφιγγεώς ανεθέσθις, in manuscripto exempli. quod uniam nobis fuit, et bene mendis aspersum, uisuntur aliquot adulterini cōmatis uerba, haud sāo quo sensu quōne dictionis filo cōstituta, hæc nimurū, διος δέξιον ἔκτος ανεπασκοτήτως βλέπεται. Quæ ideo uisum est adnotare, ut feliaorem quis nascitus genium, aut codiæ adiutus emendatori, locum integrum sarcire queat.

62. ἐκ κειραμένου ἔγαμοντος καὶ ψυχροῦ συστῆναι, loco ψυχροῦ legendū suspicor ὅζους: ista enim oxycrati miscella est. Ibidem, μᾶλλον φοινίασον τῷ, in autogr. additum est τοὺς τόπους.

63. οὐδὲ τὸ θαλάσσιον ἀνιμίσκηται, autogr. addit, αὐτὸν τὸ θαλ. Ibidem, τὸ δὲ λεπτόν καὶ γλυκύν, ὡς ἐκ μεγάλωρ σωματώς ὄγκωρ. Videtur repugnare rationi locus, quare ad plenam sententiae perfectionem, desiderari inoculationem aliquot uocum crediderim, ita ut simile quid desit, ὡς ηχὴ ἐξ ἀνατίου τὸ θαλάσσιον, ἀλλυροπ: ratio subsequatur, ὡς ἐκ μεγάλωρ σωματώς ὄγκωρ. Ut namq; crassarum aliquid sit partum, in tenui, ac propterea dulce non congruit, ut potest terreū minime, quod uel ex sequenti constabit problematice, nisi fortassis ea uerba (ὧς ἐκ μεγάλωρ σωματώς ὄγκωρ) προπτέουσι atq; idcirco obelisco iugulanda aenfearas.

64. Problema istud an ueritati sit consonum, tecum expende lector. Nam uidetur illi reclamare et ratio (quo etenim magis ad tertias decoquitur, hoc inspissabitur amplius strigentia et crassitie, salisq; pars crassior subsidet, exhalante, atq; in fumū se resoluentem tenuiori) et salis strues et marinæ aquæ falsagine coctura confidentiū experientia, diuersum quid dictura, ut opinor, fuerit: ni de aqua per expiratum guttatum in metu collecta, loqui illum statuamus, quod tamen non existimo.

66. ἀπὸ φθι τοικαὶς παρωδέσεως, autogr. ναὸς habet.

68. ογκοις ευτρεψίας οὐσία, suspecta est mihi hæc lectio, ut adulterata, quare bona ratione videor mihi legere, νῦν διέπως, εὶς commode sensu; fāalis aut̄ in literis affinibus lapsus est.

70. γίγνεθαι τε καὶ ἐναιωνάλειονας οὐ φύσις: fortasse legendū addito, ή, Διαχειρίσθαι, aut articulo, φύσις, hoc modo, ωλείονα ή κελτή οὐ φύσις.

71. Διὰ τί πρὸς τὴν τροφῶν, ωρέζαντες ἀκορέσως ἔχουσι; Quid si sensu fidei arbitro, simul εἰς rationi seruientes, pro ἀκορέσως legamus, uti εἰς uerti, αὐχωρίτως, prono alioqui lapsu, uel ἀφορήτως.

72. ἐνδεινηρήσιαρκώσι, ναρκᾶς δὲ εἰς c. Codex manuscriptus habet, θιαρκώσι, ego ναρκώσι constanter lego.

73. ἀωργάξετη τὰς ἐκωνοάς, legendum aen eo contra exemplarum fidem, ἐκνοίας, hoc est, dementiam.

75. διὰ τίδι κεφαλαλγίας, manusc. habet κεφαλαλγία.

79. ὅτι δισωδία τῷ τυχικῷ ωνεῦματος εἰς c. lego, quis uterque repugnet codex, per, o, Δισωδία, non per, ω, Δισωδία, quid enim spiritui animali cum graueolentia est commune usq?

83. οὐ δισωδία συμβάλλει τῷ δώρᾳ σωδίειρεν αὐτῷ. legendum arbitrator secundū autographi fidem, καθάδι ωνεῦμα συμβάλλει τῷ δώρᾳ σωδίειρεν αὐτῷ.

Adiectum erat in calce autographi, problema ad Criticos plane relegandum, de discrimine inter δύο ἄλμορ ιχεῖ ἄλμορ, nihil ad presentis operis colophonem faciens. Sed id recte Iac. Tusanus, ut est uir magni iudicij, numero summouit, ac ueluti superfluan molem, ut erat, reseaut. Si quæ reliquæ in excuso oī typis exemplari supersunt mendæ, quæ certè sunt: eæ ipse, quoniam fāali characteris alicius immutatione restitui ab oculato lectorē queunt, studio sunt à nobis omisæ, ne inutili segete latius chartas occuparent. Siquidem istud sat egimus modò, ut ἀξιοχρεώτερα uitia commonstrando, ea à nostra umidiaremus translatione. Vale lector candide.

FINIS.

Fo. 24. lin. 8. lege, ratione. Fo. 29. li. 4. pro molem, lege, ful- turam. Fo. 44. li. 10. spiritui. Fo. 49. li. 29. pro, τῇ, le. tu.

